I чужому научайтесь,
I свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 74. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 21-го КВІТНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 21, 1965 No. 74. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок, 20 квітня 1965 року

В АМЕРИЦІ

НОВИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО МЕДИЧНУ ОПІКУ ПЕРЕДБАЧАЄ І ДОПОМОГУ ШКІЛЬНИМ ДІТЯМ, підкреслює преса, яка досі не звертала уваги на цілість прийнятого Палатою Репрезентантів законопроєкту, бо оцінювала ті його пункти, які відносяться до медичної і шпитальної допомоги старшим особам у віці понад 65 років. Сотки тисяч шкільних дітей у передшкільному і шкільному віці, якщо вони будуть мати незаможних батьків, то згідно з новим законом діставать діти 75 відсотків фондів на купно окулярів, штучних членів тіла, допомоги на поправу слуху, зубів і т.п.

В СЕБЕДУ 21-го КВІТНЯ ВІДКРИВАЄТЬСЯ СВІТОВА ВИСТАВКА В НЮ ЙОРКУ, яка буде відкрита до жовтня цього року. Робітники з поспіхом викінчували павільйони, щоб все було готове, але численні павільйони ще не зовсім приготовані з тим усім, що треба було зробити. В Залі Президентів ЗДА буде на виставці славний американський документ „Білл оф Райтс", який не був відкритий до самого відкриття Виставки з причини безпеки. На Виставці буде окреме місце, присвячене покійному англійському прем'єрові Вінстонові Черчиллові, почесному громадянинові ЗДА.

МАРІНЕР 4 В СВОЄМУ ЛЕТІ ДО МАРСА НАТРАПЛЯЄ НА КОСМІЧНИЙ ПИЛ. Випущено Марінера 4-го 28-го листопада 1964-го року, і він має минати Марс 14-го липня 1965 року. Космічний корабель Марінер 4 вже в перших тижнях натрапляв на маленькі метеорити, але тепер число їх є на 10 разів більше. Марінер 4 зробив досі вже дві треті дороги до Марса. Між 28-им січня і 2-лютого він перелетів через так званий хвіст Землі, що є віддалений на 12 мільйонів миль від Землі. Марінер 4 має інструменти, які будуть із віддалі 6,000 миль фотографувати ту далеку планету, та пересилати світлини на Землю.

СЕНАТОР-ДЕМОКРАТ ІЗ ПІВДЕННОЇ КАРОЛАЙНИ ОЛІН ДЕВІТТ ДЖАНСТОН помер 18-го квітня. Він очолював Комісію Поштових Справ і був лібералом у всіх інших справах, крім однієї справи — громадянських прав для негритянського населення. Сенатор Джанстон мав 68 років, помер від запалення, що виникло після операції. Смерть сенатора Джанстона викличе завзяту боротьбу за цей пост. Губернатор-демократ Доналд С. Расселл має найменувати заступника, а у виборах 1966 року кілька кандидатів змагатимуться за це становище, між якими може бути і губернатор Расселл. Президент Джансон, вертаючись з Тексасу, був присутній на Богослуженні за спокій душі сенатора Джанстона.

ГУБЕРНАТОР РОМНІ КРИТИКУЄ УРЯДОВУ ПРОГРАМУ ВЕЛИЧНОГО СУСПІЛЬСТВА, кажучи, що вона не розв'язує економічних проблем. Мишигенський губернатор-республіканець, промовляючи на прийнятті Ассошіейтед Прес в готелі Валдорф-Асторія в Ню Йорку, твердив, що Президент не узгляднює в своїй програмі такої важливої проблеми, як автоматизація та справи тих безробітних, які довший час є без праці. Губернатора Джорджа Ромні вважають за можливого республіканського кандидата на президента в 1968-му році. Ромні закидає Президентові, що він своєю економічною політикою зв'язує руки приватній ініціятиві.

У СВІТІ

ПРЕЗИДЕНТ ПАКІСТАНУ МОХАММЕД АЮБ ХАН, ЯКИЙ МАВ ПРИБУТИ ДО ВАШИНГТОНУ 25-26 КВІТНЯ Ц. Р., і прем'єр Індії Лял Багадур Шастрі, який мав приїхати сюди 2 і 3 червня, не прийдуть, аж восені. Сталося це на сугестію збоку Америки. Американські керівні кола дуже невдоволені становищем головно Пакістану в справі В'єтнаму: пакістанський міністер закордонних справ Бульфікар Аль Бутто висловився виразно проти бомбардування Америкою Північного В'єтнаму. Президент Джансон відклав теж свою пляновану подорож до Европи з уваги на необхідність його присутности в столиці.

У СТОЛИЦІ ІНДОНЕЗІЇ ДЖАКАРТІ ВІДБУВАЄТЬСЯ МАНІФЕСТАЦІЯ „приязни" Індонезії з комуністичними країнами: прибули туди комуно-китайський прем'єр Чу Ен-Лай і північно-в'єтнамський прем'єр Фам Ван Донг — кожний з них з 50-ма прибічниками, „невтральний" голова Камбоджі Нородом Шіганук і інші ватажки, які спільно демонструють свою ворожість у відношенні до ЗДА. Цей з'їзд — формально вшановує 10-річчя першої азійсько-африканської конференції, що відбулася в Бандунгу 18 - 24 квітня 1955. З уваги на комуністичний характер того з'їзду, багато азійсько-африканських голов держав відмовились від участи в ньому.

ДО ПАРИЖУ ПРИЇДЕ 25 Ц. М. СОВЄТСЬКИЙ МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ Андрей Громико. Західні газети передбачають, що президент де Голль заторкне у нарадах з Громиком можливості розв'язки німецької проблеми на базі „внутрішньо-европейського порозуміння", з виключенням ЗДА і може, Британії. Де Голль висунув таку теорію недавно, ствердивши, що коли впродовж 20-ох років західні альянти, включно з ЗДА, не зуміли поладнати справи Німеччини, то це слід зробити „в самій Европі", безпосередньо з Совєтами. Західня Німеччина дуже стурбована цим.

ЄГИПЕТ (ОБ'ЄДНАНА АРАБСЬКА РЕСПУБЛІКА) СТАРАЄТЬСЯ ДІСТАТИ ВІД АМЕРИКИ харчів на 500 мільйонів дол. впродовж трьох років. В цій та в інших справах, що стосуються Середнього Сходу, головно американських військових достав, єгипетської інтервенції в Ємені і т. п., переговорював в Каїро з президентом Нассером асистент державного секретаря Філіпс Тальбо. Коли Нассер заявив в минулому році, що Америка „може скочити до моря з своєю допомогою", стримано Єгиптові щорічну допомогу й не доставлено решти обіцяних харчів вартости ще на 37.5 мільйонів дол.

У СТОЛИЦІ ПІВДЕННОЇ КОРЕЇ СЕУЛІ ВІДБУЛИСЬ ВПРОДОВЖ МИНУЛОГО ТИЖНЯ поважні вуличні демонстрації і заворушення: праві націоналісти і комуністи разом виступили проти нормалізації корейсько-японських відносин. Викликано вперше проти демонстрантів військо. Є вбиті і багато ранених. Японці дуже не популярні, бо Корея була десятки років окупована Японією.

МАРШАЛ ІВАН БАГРАМЯН БОРОНИТЬ СТАЛІНА проти закидів, наче б він занедбав оборону здатність Совєтського Союзу у випадку наїзду збоку Німеччини, що скінчилось катастрофою в першій фазі німецько-совєтської війни. Названий маршал надрукував своє інтерв'ю в „Літературній Газеті" у Москві. Він є тепер віце-міністром військових справ. В його інтерв'ю нема згадки про Хрущова. Два роки тому, у святкуванні 20-річчя визволення Києва з-під німецької окупації, Хрущова прославлювано, як „душу й серце" оборони Києва.

СОВЄТИ ПОГРОЖУЮТЬ ВІДПЛАТНИМИ ЗАСОБАМИ В ОБОРОНІ ПІВН. В'ЄТНАМУ

НА ГОНОЛЮЛЮ ВІДБУВАЄТЬСЯ НАРАДА НАЙВИЩИХ ВІЙСЬКОВИКІВ ЗДА

Москва. — Совєтський прем'єр Алексей Косигін заявив, що бомбардування американцями Північного В'єтнаму та вживання „трійливого газу" можуть спричинити „відплатні дії". Як та відплата мала б відбуватись — про це не було згадки у великій промові, що її Косигін виголосив на бенкеті у честь монгольського диктатора Юмджагіна Тсенденбала. Водночас він — не називаючи президента Джансона і його промови з 7-го квітня з пропозицією щодо переговорів без передумов, — Косигін відкинув ту американську пропозицію. Вона, мовляв, безвартна, коли водночас „переводиться бомбардування Північного В'єтнаму та заявляється готовість боротися до переможного кінця. Косигін закликав всі „миролюбні" країни солідаризуватися з в'єтнамськими комуністами, які борються за „визволення" Південного В'єтнаму. Ця остання промова Косигіна стоїть у логічному зв'язку з низкою подібних актів Совєтського Союзу. В минулому тижні у „Правді" була заява, що совєтський уряд не буде противитися виїздові совєтських „добровольців" у допомогу В'єтнамові, якщо той забажає собі такої допомоги. На переломі минулого і цього тижня перебувала у Москві делегація високих північно-в'єтнамських „достойників", між якими були перший секретар компартії Північного В'єтнаму та міністри військових і закордонних справ. У спільному комунікаті північно - в'єтнамські вожаки виловили „признання і вдячність" Совєтам за їхню допомогу в'єтнамським „борцям за свободу". Так само совєтський уряд переконав торговельну делегацію африканської Уганди, що вона заявила свою солідарність з становищем СССР у справі В'єтнаму. Північно - в'єтнамські вожаки, виїхавши з Москви, зупинились подорозі у Пейпінгу, де мали в минулий понеділок 19 квітня довгі наради з найвищими комуно - китайськими проводирями. Північний В'єтнам відповів теж офіційно на заклик 17-ох невтральних країн щодо поведення мирових переговорів в справі В'єтнаму. Відкидаючи ту пропозицію, північно - в'єтнамські комуністи повторили чотири пункти своїх передумов для мирової конференції: ЗДА мають відкликати свої війська з Південного В'єтнаму, припинити бомбардування Північного В'єтнаму, погодитись на принцип з'єднання цілого В'єтнаму та погодитись, що розв'язка проблеми В'єтнаму має прийти по лінії комуністичного В'єтнамського Фронту Визволення. Очевидно, комуністи напевне здають собі справу, що ЗДА не приймуть такої „бази" для переговорів, яка рівняється повній капітуляції.

Ото ж, наче у відповідь тим войовничим комуністичним жестам і погрозам, в Гонолюлю почалась в понеділок 19 квітня конференція, в якій бурть участь голова шефів об'єднаних штабів ЗДА ген. Ерль Дж. Вілер, секретар оборони Роберт МекНамара, головний командант збройних сил на Тихому океані адмірал Грент Шарп, команданти летунства, морської піхоти, морської фльоти і наземних військ в обширі Тихого океану, головний командант американських збройних сил у Південному В'єтнамі ген. Вільям Вестморленд а також американський амбасадор з Південного В'єтнаму ген. Максвелл Тейлор, який прилетів до Гонолюлю з Сайгону разом із командантом тихо - океанського летунства генералом Гантером Гаррісом. Газети не скривають, що на тій нараді мають розглянути всі можливості поширення війни у В'єтнамі, також у випадку інтервенції збоку Комуністичного Китаю.

Тим часом в самому Південному В'єтнамі продовжується війна із перемінним щастям. В минулий понеділок 19 квітня комуністичним партизанам вдалося збити два американські гелікоптери, при чому згинула вся їхня залога, в тому числі 9 американських військовиків.

Папа Павло VI натаврував переслідування віри комуністами та закликав до миру

Рим. — Папа Павло VI, після Понтифікальної Богослужби, відправленої для 100.000 вірних, зібраних на площі святого Петра, виголосив з бальконy базиліки Вели. коднє звернення, в першій частині якого підкреслював необхідність того оптимістичного світогляду людей, що мусить випливати з віри в Христа та з містерії Його Воскресення. Проте в дальшій частині свого звернення, Папа заторкнув і дві найбільш актуальні світові проблеми: він натаврував тоталітаризм і ті відносини, в яких все переслідується вірних за їхні релігійні практики. Хоч Папа не назвав комунізму за іменем, проте з його заяви видно ясно, що він мав на увазі відносини за залізною заслоною та взагалі в комуністичних країнах. Далі, він закликав до миру, щоб „справи не вирішувала зброя, а переговори". Це був виразний натяк до нинішньої ситуації у Південному В'єтнамі. За захіними коментарями, Папа підтримав заяву президента Джансона, який запропонував переговори без ніяких застережень. Натаврування „систематичного політичного і соціяльного гніту" та переслідування „свободи совісти і її вислову", як теж бажання „щоб настав день, коли люди відкинуть свої фальшиві ідеології", це були провідні думки Великоднього звернення Папи.

Папа Павло VI йде босо до вівтаря в базиліці Преч. Діви Марії під час великодніх святкувань в Римі

В Торонті відбувся 6-ий Крайовий Пластовий З'їзд та 6-ий З'їзд Українського Пластового Сеньйорату в Канаді

Торонто. — В днях 17 і 18-го квітня ц.р. тут у приміщенні Пластового Дому відбувся 6-ий Крайовий Пластовий З'їзд Канади. В З'їзді взяли участь делегати дев'ятьох пластових осередків Канади, в тому делегати з таких віддалених осередків, як Вінніпег і Едмонтон. З'їздом проводила Президія в складі пл. сен. М. Світуха — голова, пл. сен. Р. Сенчук та Б. Ковалюк — заступники і ст. пл. Люба Зобків та Рената Голод — секретар. За працю КПСтаршини у звітовому періоді звітувала довголітня голова, визначна провідниця Пластового Руху, пл. сен. Цьопа Паліїв, яка подала загальну характеристику дії Пласту в Канаді та підчеркнула проблеми, розв'язка яких причиниться в майбутньому до дальшого скріплення і росту пластової організації на терені Канади. На пропозицію уступаючої голови КПС надано звання Почесного Члена Пласту проф. Б. Зеленому за його довголітню працю для добра Пласту, як рівнож запропоновано надіслання вищих пластових відзначень заслуженим пластовим провідникам Канади. Після дискусій над звітами почалися наради комісій виховної, статутової, господарсько - фінансової, номінаційної та резолюційної. Вечором відбулася товариська вечірка, в часі якої вислухано пляни пластової зустрічі в Скелистих Горах в 1966 році та відзначено спортовий гурток юначок, який здобув першенство Канади у відбиванці. В дні 18-го квітня після Служби Божої відбувся 6-ий Крайовий З'їзд Українського Пластового Сеньйорату, який після заслуханих звітів та дискусії над ними вибрав новий провід, що його очолив дотеперішній голова УПС в Канаді пл. сен. А. Тершаковець. По полудні звітували з пророблені праці поодинокі комісії, після чого прийнято пропозиції нових резолюцій. З'їзд вибрав новий провід Українського Пласту в Канаді: Крайову Пластову Старшину очолив пл. сен. М. Світуха, а в її склад увійшли: пл. сен. Р. Копач, В. Палієнко, Ю. Даревич — заступники, О. Тарнавський — секретар, Т. Горохович — Крайова Комендантка Пластунок, Л. Винницький — Крайовий Комендант Пластунів та І. Лещишин. Крайову Пластову Раду очолив пл. сен. Р. Голод, а Крайовий Суд Чести — пл. сен. Я. Спольський. Учасники з'їзду рішили вислати привітальну телеграму Верховному Архиєпископові Кардиналові Йосифові Сліпому. В нарадах З'їзду взяли участь голова Головної Пластової Булави пл. сен. Я. Гладкий, головний булавний Українського Пластового Сеньйорату пл. сен. Г. Бобків та голова Крайової Пластової Старшини в ЗДА пл. сен. Ю Ференцевич.

ЗДА не припинять бомбардувати Північного В'єтнаму, але готові до переговорів

Вашингтон. — Керівні американські чинники обмірковували сугестії, зголошені з різних сторін, однаково з-за кордону, як і від американських кол, щоб припинити бомбардування Північного В'єтнаму, бо тоді мов би створились би кращі умовини для мирових переговорів. Уряд прийшов до переконання, що таке припинення налетів на військові об'єкти в Північному В'єтнамі були б тільки зрозумілі, як доказ слабости тому рішився проти такої зміни тактики. З'ясував це президент Джансон у своїй останній заяві про становище ЗДА у відношенні до Південного В'єтнаму яку він склав на спеціяльно для цієї цілі скликаній пресовій конференції на його фармі в Тексасі в минулу суботу. Президент ствердив, що не змінилася політика й стратегія комуністичного ворога, який далі послугується терором, і тому й не може змінитися поведінка ЗДА. Президент висловив жаль, що комуністи відкинули його пропозицію із 7-го квітня цього року про переговори без передумов та водночас ствердив, що переговори, що їх зголосили комуністи — відкликання американських військ з В'єтнаму, припинення бомбардування Північного В'єтнаму, з'єднання В'єтнаму згідно з цілями комуністів — є неприйнятливими. Нав'язуючи до нахвалянь комуністів, що вони „викинуть" американців з В'єтнаму. Президент заявив, що нема такої людської потуги, яка могла б це вчинити.

В Бельгії відбудеться надзвичайний з'їзд Союзу Українських Студентів в Европі

Лювен. — У виконанні доручень Першого Установчого З'їзду Союзу Українських Студентів в Европі, який відбувся два роки тому, 23 квітня 1963 р., управа цього Союзу скликає на дні 20-23 квітня ц. р. Надзвичайний з'їзд Союзу Українських студентів в Европі до Лювену в Бельгії.

Крім обговорення й вирішення оргнізаційних справ, головним завданням з'їзду має бути координація діяльности всіх українських студентів і студентських товариств в европейських університетах.

Зокрема буде обговорена справа зорганізування академічного сеньйорату, до якого мали б належати усі колишні студенти европейських високих шкіл та університетів.

Під час з'їзду, крім вибору нових керівних органів Союзу, відбудеться ще три симпозіюми на теми „Аспекти і завдання українського студента на зовнішньому відтинку", „Враження з поїздки по СССР й УССР та зв'язки з Українською ССР: за чи проти" і „УССР в міжнародних взаєминах та її міжнародно-правне положення". З відповідними доповідями на ці теми виступатимуть представники студентських громад з Мюнхену, Мадриду й Парижу. Очолюють СУСЕ тепер — Г. Панчук, як виконуючий обов'язки голови, та М. Масло, як секретар.

НТШ у ЗДА дякує Папі, вітає кардинала Сліпого та висловлює надію на створення Українського Католицького Патріярхату

Ню Йорк. Управа Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА на своєму засіданні 10-го квітня ц. р однодушно схвалила резолюцію, в якій дякує Папі Павлові VI за наименування митрополита - ісповідника Йосифа Сліпого на верховного архиєпископа та піднесення його до гідности кардинала, вітає кардинала та висловлює надію на створення Українського Католицького Патріярхату. У схваленій резолюції в цих справах дослівно сказано:

1. Управа Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА висловлює сердечну подяку Його Святості Папі Павлові VI-му за піднесення до найвищих церковних гідностей наідовголітнього дійсного члена НТШ Митрополита Кир Йосифа Сліпого і наименуван. ня його верховним архиєпископом та кардиналом Католицької Церкви, відзначаючи цим історичним актом не тільки Їх Еміненцію Кардинала Йосифа Сліпого, але й цілу Українську Греко-Католицьку Церкву та український нарід.

2. Управа Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА сердечно вітає між нами у вільному світі, Їх Еміненцію Кардинала Й. Сліпого, Верховного Архиєпископа, та складає йому наші найсердечніші побажання з приводу Його наименування верховним архиєпископом та кардиналом Католицької Церкви, як признання за Його незламну вірність Христовій церкві, жертвенну відданість нашій прадідівській вірі, Божим законам і нашим національним ідеалам.

3. Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА радіє тим, що Другий Ватиканський Собор визнав історичне значення та заслуги Східних Католицьких Церков. У зв'язку з цим, Управа Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА глибоко вірить, що Апостольська Столиця запевнить Українській Католицькій Церкві належне місце у Вселенській Католицькій Церкві у формі Українського Католицького Патріярхату, згідно з традицією всіх східних Церков.

Українські лікарі метрополії Ню Йорк — Ню Джерзі склали $3,300 на фонд Кардинала Сліпого

Ню Йорк. Українські лікарі метрополітальної округи Ню Йорк — Ню Джерзі, об'єднані в своєму Метрополітальному Відділі Українського Лікарського Товариства Північної Америки, склали $3,300.00 на фонд Кардинала Йосифа Сліпого, започатковуючи рівночасно крайову збіркову акцію на ту шляхетну ціль. Як тільки наспіла вістка про наименування Верховного Архиєпископа і Митрополита Йосифа Сліпого на Кардинала, провідні члени Метрополітального Відділу УЛТ ПА започаткували цю акцію і впродовж кількох днів зібрали згадану суму, передавши її до Крайового Комітету за Створення Київсько - Галицького Католицького Патріярхату. Не від речі буде пригадати, що це вже друга з черги збіркова ініціятива й акція наших лікарів Метрополітального Відділу УЛТ ПА на ту ціль. Перша ініціятива і збірка відбулася в лютому 1963-го року, негайно після проголошення вістки про звільнення нашого Митрополита . Ісповідника і з довголітньої совєтської каторги та його прибуття до Риму. Тоді зібрано біля п'ять тисяч долярів та переслано до розпорядження нашому Архипастиреві-Страдникові. Пересилаючи „Свободі" повідомлення про свою нову збіркову акцію на фонд Кардинала Йосифа Сліпого, Управа Метрополітального Відділу УЛТ ПА в своєму листі м. і. пише: „Своєю збірковою акцією Метрополітальний Відділ УЛТ ПА бажав би заохотити всі інші Відділи УЛТ ПА, як і всі інші професійні та громадські товариства й установи включитися в цю патріотичну акцію, щоб нею створити матеріяльну базу для великих і далекосяжних задумів і плянів, що їх має і поставив перед собою для добра нашого поневоленого народу князь нашої Церкви, Кардинал Йосиф Сліпий... Започатковуючи цю акцію, українські лікарі бажали б виявити зрозуміння великої хвилі, коли то кожна українська істота у вільному світі повинна дати максимальну матеріяльну підтримку нашому великому Душпастиреві, який силою свого духа під час вісімнадцяти років найжахливіших фізичних і моральних знущань над ним збоку ката українського народу — безбожної червоної Москви доказав незламність українського духа, вірність великим ідеалам волелюбного українського народу та святим ідеалам Христової Церкви..." Пожертви лікарів Метрополітального Відділу УЛТ ПА включені в 1-ий список пожертв на Фонд Кардинала Йосифа Сліпого за посередництвом Крайового Комітету за Створення Київсько-Галицького Патріярхату, надрукований в іншому місці в цьому числі „Свободи".

В Шикаго відбулася багатолюдна академія в пошану Кардинала Йосифа Сліпого

Шикаго. (Р. С.) — В неділю, 18-го квітня 1965, тут старанням Комітету Оборони Традицій в Українській Католицькій Церкві в Шикаго відбулася велична академія в пошану геройського ісповідника віри кардинала Йосифа Сліпого, якою півторитисячна публіка, що вщерть виповнила веелику залю школи Шопена — багато людей з браку місця в залі мусіли відійти — вшанувала Кардинала-мученика, що 17-літнім засланням і каторгою засвідчив свою вірність рідній Церкві і рідному народові. Цю старанно підготовану та на високому мистецькому рівні виведену академію відкрив коротким словом голова Ради Миряи п. Богдан Попель, Святочну промову виголосив о. Володимир Тарнавський, парох свято юрської церкви в Едмонтоні в Канаді. Мистецьку частину програми виконали артисти-співаки Ія і Люба Мацюки, д-р Іван Рудавський, жіночий хор „Чайка" під дириґентурою Мирослави Галан, смичкова оркестра та декляматори Уляна Семчишин, Тамара Рихтицька і Павло Крутяк. Геблеграму - привітання для Кардинала прочитав д-р Юрій Городнловський, голова Комітету. Академію закінчено співом: „Боже, послухай благання".

УСК відбув вже двоє змагань міжнародного турніру

В п'ятницю і неділю, 16-го і 18-го квітня, на грищі Трайборо Стадіону в Ню Йорку відбулися змагання Міжнародного Великодного Турніру Футболу, в якім бере участь дружина Українського Спортового Клюбу з Ню Йорку та три закордонні дружини: „Айнтрахт" Франкфурт з Німеччини, „Фіорентіна" з Італії і „Аріс" з Греції. УСК репрезентує в цьому турнірі ЗДА і виступає під назвою „Ню Йорк Юкрейнієнс", що треба вважати почестю і признанням для українського клюбу В першому дні турніру, тобто в п'ятницю, були розіграні дві зустрічі з таким вислідом: УСК — „Фіорентіна" 1:5 і „Айнтрахт" — „Аріс" 1:0. В неділю, 18-го квітня дві дальші гри турніру принесли перемогу „Айтрахту" над УСК-ом 2:0 і нерішену 1:1 між дружинами „Фіорентіна" — „Аріс".

В зустрічі з італійською дружиною УСК потерпів виразну поразку, в якій однак аж одні ворота до УСК-у були оспорювані через „офсайд", а останні впали з карного. Одинадцятка „Фіорентіни" була кращою в полі і під воротами та імпонувала блискучою технікою володіння м'ячем і швидкими короткими подачами. Все таки вислід був надто високий у пропорції до перебігу гри. Краще пописалася дружина УСК-у у своїх других змаганнях. УСК був вповні рівнорядним противником цілу першу половину змагань з „Айнтрахтом", якого одинадцятка належить до найкращих дружин Европи. В другій півгрі німці провели більше наступів на ворота УСК-у, але натрапили на добру гру оборонних ліній та воротаря Яблеєвського. Ворота до УСК-у стрілив Штайн на 41-ій і на 70-ій хвилинах гри.

Сьогодні УСК зустріне у своїх третіх і останніх змаганнях турніру грецьку дружину „Аріс" о год 7-ій вечором, а дві години пізніше стануть проти себе на цьому ж грищі Трайборо Стадіону кандидати на першуна турніру „Айнтрахт" і „Фіорентіна".

ЗА НАУКОЮ ДО НІМЦІВ

На засіданні колегії державного будівництва СССР інженери висловили пропозицію запозичити у східних німців комплект технологічного устаткування для виготовлення лінолеуму; закупити відповідний інструмент; придбати проєкт технології виробництва плит для підвісних стель, що добре вбирають звук; придбати автомати для виготовлення столярних виробів. (З „Радянської України" за 17 березня ц. р.).

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Інтелектуальні дефетисти

Під таким заголовком усі газети американського синдикату „Наблішерс Нюспейпер" принесли статтю старого публіциста Роберта Співака, в якій звертає він увагу на „лихо доморослого антиамериканізму", що його джерелом є інтелектуали: професори університетів, духовники, письменники. Очевидно — не всі. Їх напевно незначна меншість у світі американських інтелектуалів. Але вони активні, вони скрізь дають про себе знати, друкують одверті листи до Президента, виголошують на широких форумах доповіді, заповнюють своїми статтями сторінки часописів, мають силою своїх становищ вплив на студентську молодь і створюють враження, начебто вони є виразниками думки всього громадянства, всього народу.

Названий американський публіцист вказує, як на ненормальне явище, на те, що самі ті американські громадяни, більшості яких не можна закинути злої волі, постачають своїми виступами знаменитий матеріял комуністам для їх кампанії проти Америки. Ці американські інтелектуали обурюються і таврують, як „варварство, нівечення життя й майна невинних людей", бомбардування шляхів і військових баз Північного В'єтнаму, який ніби непричетний до дій південнов'єтнамських „борців за волю". „Але — пише названий публіцист — ні один з тих інтелектуалів, які проголошують одверті листи до Президента, не сказав упродовж 10-ох років ні слова про терор комуністів супроти південнов'єтнамських цивільних осіб". Для одного молодого американського духовника Берлін є тільки предметом, про який „можна дискутувати з комуністами". Коли ж такому політиканові сказати про право на волю двох мільйонів берлінців, чуєте аргумент: „То ви хочете третьої світової війни?"

„Думаю, — пише Р. Дж. Співак, — що в кожній кризі бувають люди, які впадають у паніку, деякі з них стають дефетистами, дехто з них відпадає від народу". Із завваг цього публіциста виходить ясно, що ворогом Америки і всіх вільних країн та народів, що прагнуть до волі, — є не націоналісти, а комуністи, і що проти комуністів треба вести „війну ідей", якої не можуть вести ті, що заздалегідь наставлені на поогру, піддаються паніці і, задивлені у міраж миру за всяку ціну — готові торгувати волею інших, несвідомі, що цим загрюють і власну волю.

Наступ Пейпінґу на Москву

У боротьбі за суприматію в міжнародному комуністичному русі Мао Тсе-тунґ і його пейпінґські соратники розгорнули широкий наступ проти Москви не лише в пропаґандивній ділянці, але також на терені майже всіх комуністичних партій світу. Комунокитайці опанували своїми впливами вже цілий ряд комуністичних партій в Азії та Европі, а в багатьох партіях потворили прихильні для себе фракції.

Як широко й глибоко розгортається „холодна війна" між цими двома комуністичними бльоками — московським і комунокитайським — може свідчити повідомлення про створення протикитайської комуністичної партії в ЗДА і про спробу перевороту в Болгарії.

У З'єднаних Державах Америки існувала досі одна офіційна комуністична партія ЗДА з рішучими прихильниками московського керівництва у проводі, але з дуже сильними прокитайськими тенденціями серед загалу членства. Не маючи змоги провести перевороту всередині офіційної компартії ЗДА, прихильні до Пейпінґу елементи в ЗДА вирішили створити окрему, цілком незалежну від Москви комуністичну партію. Установча конвенція цієї нової „американської комуністичної партії" почалася в четвер минулого тижня, виразно скликана пропейпінґською організацією „Прогресивний Робітничий Рух". Відбувалася ця конвенція за закритими дверима, але про те, що нова партія поділятиме в основному позиції й погляди китайських комуністів, повідомив пресу один з ініціяторів створення нової компартії — Мілтон Розен у своєму інтерв'ю з американськими журналістами. Називаючи американський уряд „найбільш зненавидженим урядом у світі" і визначаючи букви ЗДА — Ю. С. як „символ тиранії і смерти", що прийшов, мовляв, на місце гітлерівської свастики, Розен заявив, що нова партія добиватиметься своїх цілей шляхом революції, всіми можливими засобами.

Виявом поширення комунокитайських впливів на европейському терені і гострої боротьби між протилежними тенденціями всередині комуністичного руху можуть бути також події в суперльояльній досі до Москви комуністичній Болгарії, де викрито очолювану членом ЦК компартії Іваном Тодоровим - Горунею і генералом Цветком Аневом групу комуністичних діячів, зорганізовану з метою державного перевороту. З інших повідомлень виходить, що й там, у Болгарії, існує вже сильна прокитайська комуністична фракція.

Усі ці факти доводять, що боротьба між Москвою і Пейпінґом розгоряється з щораз більшою силою і що в цій боротьбі все більше ґрунту здобуває Пейпінґ.

Богдан Галайчук

ССР ЕЛЬ ПАТО — ЗЛІКВІДОВАНА

Буенос Айрес. — З перспективи часу можна відрізнити на західній півкулі партизанку ефемерну (Перу, Арґентина, Бразилія), довготривалу (Параґвай, Венесуеля) та хронічну (Колюмбія).

У деяких країнах партизанку розчавлено в зародку поважними силами поліції або й армії, в інших країнах вона закоренилася завдяки тим чи іншим сприятливим умовинам.

У Венесуелі партизани спиралися на поважних базах у містах, політичних і бойових; параґвайська партизанка, криптокомуністична, мала бази в Арґентині.

Арґентинські ж ліберальні кола, що прийшли до влади після прогнання Перона, проявляли месіяністичну тенденцію до своєрідної круціяти проти латино - американських диктатур; практично був нею загрожений лише диктатор сумежного невеличкого Параґваю, ген. Штреснер, який до того часу постійно плив у перонівському фарватері. Завдяки доброзичливості нової влади, параґвайські екзильні кола користувалися повною безкарністю: в арґентинській річковій пристані Коррієнтес захопили транспортове судно параґвайської військової фльоти, бомбардували параґвайські казарми з авіонетки, що вистартувала була з прикордонного арґентинського летовища у Посадас, і так далі. Що важливіше: зорганізували в Арґентині партизанські загони і постачали їм зброю та амуніцію через кордон. До цього слід додати, що той кордон творять ріки, і тому охороняє його арґентинська водна поліція; що саме фльота, традиційний протипіонерський бастіон, була найбільш ворожо наставлена до Штреснера; і що диктатор маленької країни не міг дозволити собі, у тогочасній атмосфері, навіть на гостріший протест проти топтання елементарних міжнародноправних норм. Не диво, що параґвайська партизанка могла похвалитися успіхами, що їх дбайливо нотували ліберальні часописи.

Раптом вістки про параґвайську партизанку зникли зі сторінок арґентинської преси. Арґентинська морська розвідка врешті розкусила параґвайський горіх і з'ясувала собі, що параґвайські ліберали лише фірмують партизанський рух, щоб збити на ньому політичний капітал, але насправді керують ним добре замасковані криптокомуністи; що наслідником Штреснера став би якийсь Фідель число 2. Втративши арґентинських покровителів, партизани були незабаром зліквідовані параґвайським військом.

Колюмбія — єдина країна, де комуністична партизанка не лише втрималася на довший час, але й тривко закоренилася завдяки місцевим умовинам.

Арґентинська партизанка була зразу зліквідована завдяки інформаціям від селян та енергійній акції жандармерії — дармащо терен, повний яруг, порослий густим лісом з підшиттям, був фахово вибраний. Підсоння тут підтропічне, і тому нема труднощів із зимівлею, які відомі кожному українцеві, що читав „Зимою в бункрі сл. п. Хріна.

Навпаки, у Венесуелі природа була не менш ворожою для партизанів, як сільське населення. Підсоння там тропічне, з чергуванням дощової та сухої пори. Під час дощів ріки виливають, під час посухи бракує питної води. Партизани — міщухи, здебільша університетські студенти, не заправлені до життя під голим небом — гинули від отруйних змій, ран, голоду і спраги. Для порівняння слід додати, що на 64-ох зідентифікованих арґентинських партизанів лиш 4 згинуло з голоду і спраги — але вже під час облави, після того, як жандарми захопили криївки.

Колюмбійське підсоння таке подібне, як арґентинське, терен ще догідніший, мережа шляхів розбудована куди слабше, країна складається з низки рівнобіжних річкових долин, відділених високими гірськими хребтами. З другого боку сприяли закоріненню партизанки деякі специфічні умовини, політичні й неполітичні, які призвичаїли населення до кровопролиття.

Подібно як ЗДА, Колюмбія за традицією двопартійна країна. Але коли в Америці існують республіканські й демократичні родини, у Колюмбії цілі села належать до консервативної або до ліберальної партії. Друга різниця в тому, що засоби політичної боротьби в Колюмбії трохи ширші, ніж у ЗДА; врядигоди ліберальне село нападає на консервативне і вирізує його мешканців, або навпаки. Отже, коли в березні партизани замордували 15-ох мешканців села Інза, вони йшли слідами двох старих демократичних партій.

Друга сприятлива для партизанки обставина — це бандитизм, здавна відомий у тій країні.

Межі поняття партизанки деколи досить елястичні. Наприклад, під кінець другої світової війни ховалося в Австрії по лісах Форальберґу чимало дезертирів, випрошуючи у селян хліб та цивільний одяг, в якому могли б вернутися додому. Та коли французька армія зайняла Форальберґ, дезертири несподівано обернулися на австрійських партизанів. А в Колюмбії затирається різниця навіть між комуністичними партизанами і звичайними горлорізами.

Комуністи використали існування в колюмбійських лісах озброєних ватаг одчайдушних, здисциплінованих людей, пояснюючи їм, що вони — не злочинці, а Богу духа винні жертви злого суспільного ладу. Бандити з гордістю прийняли звання комуністичних партизанів — тим більше, що, стаючи партизанами, не мусіли зрікатися свого ремесла: адже, пориваючи багатіїв та стягаючи з них викуп, вони лише поборювали ненависний капіталістичний устрій. Професійний колюмбійський харциз був куди краще заправлений до партизанського життя, ніж начитаний марксистською літературою студент венесуельського університету. І, що важливо, умів тримати в послусі довколишніх селян.

По американських містах не бракувало, а може ще й не бракує, купців, які, зі страху перед репресіями, платили гарач ґенґстерам, замість звернутися до поліції. Годі дивуватися, що так само поводиться колюмбійський дядько, який живе у сільській закутині, де Бог високо, а поліція далеко. Сотки колюмбійських селян заплатили життям за контакт з поліцією, а то й за непослух бандитам.

Коли колюмбійські бандити заавансували до ступня партизанів, вони не втратили контролі над селянством, а навпаки. Фахова комуністична керма зраціоналізувала ту контролю, сконсолідувала й усистематизувала її до такої міри, що цілі сільські райони розбудовано на „партизанські республіки", незалежні від уряду, недоступні для державної адміністрації та поліції. Діяла там червона адміністрація, доручення якої виконувала міліція і якій населення „республіки" мусіло платити податки. За непослух загрожували суворі кари. Окремі спеціялізовані органи аґітпропу ширили комуністичну літературу. На терені „республік" постала низка комуністичних організацій. Але „республіканська" влада підлягала глибоко законспірованій центральній владі, яка діяла у колюмбійській столиці, Боґоті.

Після дбайливої підготови полковник Ернандо Курреа Кувідес у другій половині березня, розвинувши проти Ель Пато офензиву, в якій взяло участь кілька куренів піхоти, поліція та летунство, зайняв ключові позиції і приступив до чистки терену.

Кожній шануючій себе соціялістичній республіці притаманне існування політичної еміґрації: сотки тисяч утікачів покинули країну совєтського бльоку, Китай, Північний В'єтнам, Кубу. Не творила винятку і ССР Ель Пато (по-еспанськи „Качур"), звідкіля втекло безліч селянських родин, які тепер бажають вернутися додому. Вони мусять чекати аж закінчиться чистка терену, а влада дасть їм засоби транспорту та відповідні документи: треба вважати, щоб репатріяція не була використана для поновної інфільтрації терену.

Щоб виробити собі погляд на „всенародну підтримку", якою, мовляв, користується Кастро, вистачить поблукати у Маямі по летовищу та по допомоговій станиці для втікачів: бачив я там чимало чорноробів, між іншим неграмотних рибалок. Масова втеча селян з Ель Пато дає уявлення про „народний характер" колюмбійської червоної партизанки.

Коментуючи ліквідацію партизанського загону в Бразилії, денник „Ля Пренса" з 30 березня писав: „Очевидно, що червоні партизани не здійснюють самостійних плянів, лише цілі, намічені міжнародним комунізмом, капіталізуючи й унапрямлюючи всякі прояви хаосу, насильства. Тепер появились вони у Бразилії — але прийшли з Уруґваю, може з Арґентини. Вони озброєні й уніформовані, справжні вояки міжнародної реґулярної армії . . ."

Слід пригадати, що партизанські інструктори, зловлені рік тому в північній Арґентині, перейшли систематичний вишкіл на Кубі та у венесуельській „Визвольній Армії". Вони мали зброю, що їх кубинський уряд закупив у західньо - европейських фабриках, між іншим швайцарські ґранати „снерґа", спеціяльно виконані на замовлення, з написами в еспанській мові.

МОЛОДЕЧА ЛІТЕРАТУРА

Українські книжки і журнали для дітей та молоді поза межами України — це ті містки, якими наближається молода людина до материка української культури, мови і традицій. З книжок і журналів постає перед молодим читачем образ України, якої він не бачив; сам дух мови, сказати б, уже українізує дитину, не кажучи вже про українську тематику, яку постійно розробляють письменники для дітей і молоді. Це й закономірно, адже іншої тематики й іншої мови не бракує українській дитині поза межами Батьківщини.

Треба сказати, що українські видання для дітей і молоді у країнах вільного світу й далі несхибно стоять на важливому фронті змагання за те, щоб виховати молоде покоління у християнсько - національному дусі. У „Веселці", „Юних Друзях", „Моїм Приятелі" — для дітей, у „Крилатих", „Молоді України" чи „Юнаку" — для молоді ми не знайдемо матеріялів, які б могли змилити юного читача з доброго шляху.

А тим часом навіть у „Католик Месенджер Янґ" прориваються статті, з яких юнак може винести хибне уявлення про речі й події. Так, наприклад, у числі того журналу за жовтень м. р. бачимо на 17-ій стор. груповий портрет Сталіна, Черчілла й Рузвелта з таким підписом: „Провідники вільних націй світу"! Там же знаходимо і статтю про вбивцю президента Кеннеді Лі Освалда, розповідь про його дитячі роки, про юнацькі пригоди — без засудження вбивці, немов ідеться про звичайну собі людину. Що вже й говорити про брудний потік „каміксів", які, перш за все, вбивають у юного читача найбільший скарб людини — здатність мислити.

Очевидно, і журнальні, і книжкові українські видання для дітей та молоді мають стриміти до всебічного покращання їхнього змісту й оформлення. Але в цьому стремлінні повинні допомогти їм, у першу чергу, батьки малих і юних читачів.

Письменники, мистці - ілюстратори, видавництва роблять усе можливе, щоб дати юним читачам найкращий зміст у найкращому оформленні. Але є межі цим зусиллям, коли їх не підтримають негайно, і то рішуче, батьки — вся спільнота. Не може зватись українським той дім, де дитина не має своїх видань рідною мовою. Такі батьки відходять від свого народу, хоча пішли в ім'я того народу на еміґрацію — відходять, бо дають відходити своїм дітям до більших націй, які такої „допомоги" навіть не потребують.

Дехто з громадян оправдується тим, мовляв, він таки купує видання для дітей і молоді, але діти — не читають. Читання це не тільки розвага, це й праця, а над виконанням кожної праці варто попильнувати. Вчитавшися в українську книжку, вчувшися в українську мову, дитина чи молода людина вже не відійдуть від свого, від своєї національної стихії, стануть її складовою і невід'ємною частиною.

К. Л.

ГОЛОС ЧИТАЧА

НАШ УККА

Цього року минає 25 років з того часу, коли створено УККА. Діяльність цієї установи видно на кожному кроці громадсько - політичної діяльности українців в Америці, яка духово тісно пов'язана з життям нашого народу на Україні.

Напередодні ювілейного з'їзду УККА варто показати не лише світла, а й тіні цієї установи. Ці критичні зауваги вносимо в доброму намірі, щоб направити наші недомагання, а не на те, щоб викликати на сторінках преси ще одну дискусію.

Наші кадри

УККА своєю структурою спирається на міцний фундамент, на масу еміґрантів, які — зорганізовані в братствах, товариствах, в політичних організаціях — жертвенно підтримують діяльність свого політичного центру. В кожному осередку поселення українців є Відділ УККА, який координує громадсько - політичну роботу на місцях. Праця Відділу УККА залежить від того, хто вибраний до його управи.

З жалем стверджуємо, що у Відділах УККА щораз більше відчувається брак кваліфікованих сил. Маємо багато інтеліґентів на державних становищах, фахівців і дорадників у фірмах світового значення, але чомусь виходить так, що коли наш інтеліґент влаштовується на працю з платнею 10-15 тисяч долярів річно, то до громадської праці він уже „не надається". О, так, він патріот, платить не 10, а 25 і більше долярів на Народний Фонд, але він не приходить на загальні збори тільки тому, щоб його не вибрали до управи. Тому громадсько - політична праця в громадах лягає на плечі кільком людям. Байдужість одних — знеохочує до праці інших, і робота Відділу УККА занепадає. Отже, той, хто, заплативши на Народний Фонд 10 долярів, вважає, що свої обов'язки амбасадора українського народу виконав — прикро помиляється.

Є ще й інша причина, чому бракує нашої інтеліґенції у Відділах УККА. Це — хвороба отаманії. Кожний хоче бути головою організації і вести її роботу „на свою руку". А якщо це не вдається, то дуже часто такий амбіціонер творить нову організацію і таким чином розпорошує наші сили.

Коли нова еміґрація прибула до ЗДА, УККА вже існував. Партійно - групові лідери почали боротьбу за опанування УККА. Згодом прийшло замирення, бо ті лідери переконалися, що УККА жадній партії чи групі опанувати не вдасться. Тож збори почали відбуватися тихо, часом аж затихо, бо деякі організації на місцях потонули в своїх „ґетах", переобтяжили інтеліґенцію дорученнями „домашнього характеру", а праця у Відділах УККА для них стала другорядною. Що більше, такі організації стараються перерости місцеві Відділи УККА, поставити їх в тінь, щоб самим блиснути своєю славою . . .

Берегти народний гріш

Наша еміґрація жертвенна. За гроші, що їх дають люди на народні цілі, будується церкви, клюби, ведеться громадсько - виховну і політично пропаґандивну роботу. Але народний гріш не завжди використовується доцільно. Для прикладу взяти наші клюби. У містах, де є значне число нашої еміґрації, знайдете декілька клюбів - „домівок". Набуто їх у перші роки масового поселення нової еміґрації, коли їх організації старалися будь-що-будь купити якийсь дім, щоб мати свій центр, хоч українські клюби при церквах і при „евнях", з „барами" і без них, мали досить місця.

Ясна річ, що нові еміґранти, та ще й поділені на групки, не мали змоги купити такий дім, щоб можна було повісити на ньому таблицю „Український центр". Часто купувалося за яких 8-10 тисяч долярів доми, що потребували капітального ремонту. Тепер ці організації вкладають великі кошти, щоб відремонтувати ці маловартісні домівки. Але якби всі ці домівки продати і разом побудувати чи купити один дім за 250-300 тисяч долярів, то він притягав би нашу молодь, як „Український Культурний Центр" і був би доброю базою розбудови нашого громадського життя.

Питання „зустрічей"

Це той клин, що ним червона Москва хоче розколоти нашу еміґрацію. Тому не дивно, що наша преса уділяє так багато місця для дискусії над цим питанням.

Рішення УККА в справі „зустрічей" свідчить про те, що ми тут, за океаном, маємо досвідчених політичних лідерів, державних мужів, дипломатів, які вміють гідно боронити честь України. І тому приємно було читати повідомлення, що під час відвідин бриґади Колосової вплив грошей на Народний Фонд зріс удвоє!

Чи українська еміґрація проти всяких зустрічей? Ні, ми радо привітаємо своїх земляків, братів і сестер з України. Хай приїжджають до нас тисячі українців, і ми зустрінемо їх з хлібом і сіллю. Ми покажемо їм, як господарюють українці на вільній американській землі, покажемо індустрію, культуру і багатство Америки, свої хати, до їх послуг представимо свої автомашини. Ми покажемо життя у вільному світі.

Так ми розуміємо зустріч: нарід зустрічається з народом.

Але з висланцями совєтського режиму ми і наша амбасада УККА не будемо зустрічатись, бо вони репрезентують не український нарід, а нашого ворога. Зустрічі з нашими патріотами в тих обставинах, коли за їх спинами стоїть „старший брат", як поліційний аґент, жадної користи не принесуть. Бо їм не вільно сказати те, що думають, а наших слів вони не донесуть в рідний край.

Отже дискутувати в питанні „зустрічей" — це марно витрачати час. Натомість нам треба дебатувати, як нам ще більше скріпити нашу центральну репрезентацію — наш УККА, щоб він у майбутньому міг ще краще виконувати своє відповідальне завдання.

Х. Д.

Дарія Ярославська

СИНИ ОДНОЇ ЗЕМЛІ

(Уривок з першої частини трилогії „Повінь" — „На крутій дорозі")

Сонце розсипалося тисячами блискіток по засніженій луці за мостом, воно разило очі ченця, хоч під його ногами була ще тінь. Він не мав зелених окулярів, а знав, що дорога перед ним буде залята тихим блиском, хібащо тут і там попадеться тінь від горба. Можливо, що вітер звіє трохи снігу, але на це не можна було рахувати, і дорога напевно забере йому більше часу, як попереднім разом.

Перед ним не було нікого.

Назад він не оглядався. Він вийшов з табору, коли майже нікого не було видно і напевно ніхто не вибирався в путь у таку ранню годину. Якийсь час ішов, не думаючи, тільки вдихаючи свіже, холодне повітря, ніби набираючись сил.

Було тихо, дуже тихо, тільки десь позаду залишалося гавкання собаки поміж стайнями. Стримуваний досі кашель, що вибух за ним несподіваними вриваними й голосними звуками, прозвучав ніби несподівані стріли. Потім знову стало тихо. Чернець хотів оглянутися, але щось стримало його. Раптом нагадалася пересторога пароха. Чи це хтось, що вибрався вранці до Обергайму, чи це хтось слідкує за ним?

Він не сповільнив кроку і не оглянувся. Вийняв з кишені хустинку і зайнявся своїм носом. Заложив костур під пахву, взяв в обидві руки хустку. Ніби сподіваючись виконати ту функцію стоячи, зупинився і обережно, щоб не вхопити на нього сонячного світла, наставив маленьке округле дзеркальце, що його позичив у пані Олі.

Дзеркальце відбило людину. Він не знав її. Переходив таборовими вуличками, схиливши голову, і людські обличчя виковзувалися з-під його уваги. У ватівці, у шапці, насуненій на чоло, у старих чоботях, чоловік на дорозі зупинився так само, як чернець.

Ніби вони були колесами на одній осі і обидва мусіли виконувати ті самі рухи. Те, що людина зупинилася раптом, зайнявшися своїм чоботом, що не намагалася догнати його, відразу впевнило ченця, що це хтось, що слідкує за ним. Парох мав рацію. Обережність була чимсь найважливішим.

Хто це був? Він нагло нагадав собі розмову в лікарні, коли вперше там снідав, самі відламки ромов, але з них таки прийшла свідомість про існування якогось Лапчака, людини неясних переконань, яка формує в таборі третю партію, що не знати куди й до чого стремить. Чи це був той Лапчак? Ченцеві казали, що Лапчака можна бачити кожного дня біля Статуї Неволі. Але коли чернець минав її трохи подалеки, там звичайно було кілька чоловіків, і він не міг знати, котрий саме був Лапчак.

Який його намір саме тепер, коли це він? Що він хоче зробити, коли йде так за ним крок у крок, вправді віддалений, і ніби подивляє краєвид?

Хоче переконатися, куди він, чернець, іде? Догадується, що він щось несе? Хоче його вбити і відібрати знайдене при ньому для себе? Хоче скомпромітувати? Чи він, ніби совість народу, пильнує, щоб щось не виковзнулося з загального добра, без відома громади?

Одно було певне: ця людина знала, що він мав щось із собою. Йому напевно було цікаво переловити його, ченця!

Сховав хустку і дзеркальце в кишеню, але тепер його слух був загострений до найвищої напруги. Не потребував оглядатися, щоб знати, що ця людина була ніби якась особлива тінь, що хоч віддалена, але невідступна від нього. У нього мигнула думка, чи не завернути б назад, бож неможливо було провадити людину туди, де була його мета. Але це теж виглядало підозріло. Тому йшов далі і недалеко моста знову зупинився, ніби намагаючись витягнути якийсь пилок з ока. Дзеркальце знову відбило людину, що стояла як і він. На хвилину в ченця мигнула спокуса повернутися до нього і заговорити. Щось в такому роді: „Куди йдеш, людино добра? Може нам по дорові разом?" Було цікаво, що б цей чоловік відповів. Але пішов далі, не зробивши цього, а тінь рушила й собі.

Уже можна було бачити міст, до якого доведе їх гірська доріжка. За ним був уже головний шлях, за першим закрутом якого чернець збочував з дороги і починав п'ястися вгору.

Хід по невтолоченому снігу не був легкий, а всі ті теплі речі, якими червень обложив себе, гріли його вже тепер до неймовірности. Він не уявляв навіть, що вийде з цього всього і як він зможе вив'язатися із свого завдання. Найпростіше було, очевидно, минувши міст, завернути головним шляхом назад до табору. Але ця думка не промовила до нього.

Вдруге він встиг ліпше приглянутися до обличчя Лапчака і тепер з вигляду намагався відгадати його намір.

Що взагалі являла собою ця людина? До чого стреміла? Він напевно ніколи не бував на його проповіді, напевно не знав навіть, що в таборі є дві церкви і можна йти до котрої належиться. Чи це мерзотник, чи в своїм понятті сторож порядку і справедливости? Дивно. Досі він думав, що саме він, чернець, і інші, як він, стоять на сторожі ладу і порядку, але тепер виявляється, що існують якісь двовимірні справедливості, і кожен бачить свою сторону і не хоче помітити другого. Кожен обстоює свою правду. Чи ця людина діє на власну руку, чи вона чийсь аґент? Чернець знову нагадав собі слова радника Лебедя, полковника Жучка, пароха о. Деркача.

Чи ця людина справді вірить, що вона стереже громадське добро, яке він, чернець, поважився винести з табору (яке це вже загальне добро, як люди склали його добровільно під час збірки на потребуючих?!), чи це чужий аґент, що бажає перевірити, де ховаються хлопці, які втекли з полону?

Яке б питання не зродилося в голові ченця, він ні на одне не міг правильно відповісти.

Віддаль до закруту меншала й меншала з кожною хвилиною. Не знав, що зробить в наступній хвилині, яка буде розв'язка цієї складної ситуації, але тепер не міг стримати усмішки. Що не було б поштовхом дій цієї людини, чи вона робила все самостійно, чи була наслана кимсь, одне здавалося цілком певним: вона не мала найменшого досвіду в шпигунській роботі!

Звертаючи з мосту на головний шлях, чернець міг бачити Лапчака кутиками очей. Він невтомно крокував, ступаючи в його сліди, але тепер віддаль між ними трохи змаліла. Він, очевидно, вирішив, що на головній дорозі його намір слідкувати за ченцем буде виглядати менше підозріло, і він зможе йти майже поруч нього.

Не було найменшої надії, що чернець встигне непомітно зійти з головної дороги і пропасти поміж узбіччями.

Ціле його завдання було згори засуджене на невдачу, а проте зупинитися було неможливо.

Нова думка починала світати в його голові. Минувши закрут, він завернув з дороги і почав п'ястися вгору. Сніг був там утоптаний, туди, певно хтось переходив. Він знав, що Лапчак пішов за ним. Тут і там були кущі, потім галявина, потім стрімке узбіччя, все гладке й біле, по якому не легко було пробиратися. Знову була та сама тиша, як тоді, коли переходив туди вперше.

Тоді вона здавалася благословенням, тепер була чимсь грізним. Людина посувалася за ним, тут і там ховаючись за кущі, за дерева, щоб не попадатися на очі. Вона, очевидно, вірила, що чернець не помітив її. Нехай же в цій вірі триває!

Дійшовши до місця, на якому, опинившися вперше, засилав свої моління до Бога, і щось, ніби давній пророк, хотів розмовляти з Ним, він відкинув свій костур на сніг і зупинився. Дзеркальце допомогло впевнитися в присутності Лапчака. Витер піт з обличчя. Коли оглянувся дов-

(Закінчення на стор. 4)

Мистець М. Дмитренко промовляв на Шевченківській Академії в Дітройті

Оба Конґресові Комітети, Метрополітальний і Східній, солідарно влаштували Шевченківську Академію 14 березня. Виступив хор „Боян" і солістка Іраїда Черняк та доповідач мистець М. Дмитренко.

Мішаний хор „Боян" дав три відомі пісні: Заповіт музика Лисенка Учітеся, музика Давидовського, і Сонце заходить, музика Роздольського (сольо М. Тарновецького). Диригент — п. К. Цеценда. Цей хор, що фактично є хором церкви св. Івана на заході міста, і був доповнений співаками перед Академією, повністю сповнив своє завдання.

Пані Іраїду Черняк, солістку, вітала авдиторія як милого гостя з Торонта (на жаль — її чоловік, теж співак-соліст, задля наглої недуги не приїхав, так, що дует з його дружиною мусів відпасти). Пані Черняк дала 4 пісні в двох виступах, всі до слів Шевченка і з музикою Лисенка з виїмком одної — Вериківського. Всі ці пісні приняла публіка вдячними оплесками. Акомпаньювала п. Марта Тарнавська. Вона теж відограла на піяні американський гимн.

Без закиду пролунала деклямація (монтаж) двох сумівок, А. Легети і В. Потапенко. Добра дикція і акцент, відважна постава і гарне виголошення зробило дуже гарне враження.

З доповіддю виступив мистець-маляр М. Дмитренко і авдиторія завмерла, вслухуючись в його слова. Це було щось інше, якийсь інший Шевченко, що його звичайно змальовують доповідачі на академіях. Дві мистецькі потенції генія, мистця слова і пензля, переплились разом і були змальовані Дмитренком в борні в розтерзаній душі.

Шевченко прийшов до Імпер. Академії Мистецтва в Петербурзі підготований вже добрими руками, — говорив доповідач, — а не тільки покосвими малярами, п'яницями. Шевченко знайшовся в оточенні, яке шліфувало цей український діямант, хоч оправу його надало власне „я", в майстерні славного мистця К. Брюлова. Вся ця атмосфера мистецького парнасу підносила Шевченка, що мріяв бути славним. Та те, що він бачив у „святині" цього знаменного майстра, маляра Брюлова, заставило його в тінях великих образів нишком витирати сльози. Ось „Останні дні Помпеїв". Це був величезний, прекрасно виконаний образ, про якого говорив увесь тодішній Петербурґ. Та його тематика була нереальна, далека від справжнього життя. І це розумів Шевченко. „Чудно подумати, — я займався тоді складанням українських віршів, які згодом упали таким страшним тягаром на мою убогу душу. Перед його (Брюлова) дивними творами я замислювався і плекав у своєму серці свого сліпця Кобзаря і своїх кровожадних гайдамаків. Передо мною розстелявся степ, усіяний могилами. Передомною красувалася моя прекрасна, моя бідна Україна в усій непорочній мелянхолійній красі" . . .

Та малювати він хотів, намагаючись порушувати академічні канони, побудовані на псевдоклясичних основах. Він плекав у своєму серці сліпця-кобзаря, гайдамаків, Катерину . . . Шукаючи, він найшов відповідну форму вислову. Він створив „Катерину", образ, що не розходиться зі змістом одноіменної поезії. Далі — він створив „Селянську родину", образ великого реаліста і новатора. А рік пізніше з'являється „На пасіці". Ці два останні образи мають зовсім нові елементи і принципи імпресіонізму, який тільки тоді зароджувався в західній Европі. В Росії, що була зовсім герметично замкнена, був він зовсім невідомий, як усі інші новаторства.

Дмитренко спинився, розглядаючи ці 3 образи і відносини тоді в Росії та в Европі. В 1845 р. — оповідав далі доповідач — діставши диплом з Академії, Шевченко поїхав на Україну. І пишучи свої поезії, він разом із тим не розставався з малярством. Підготовляв зарисовки пам'яток старовини для альбому „Мальовнича Україна", робив портрети з великим успіхом, поки на донос заарештувала його російська охранка. Десять років заслання з забороною писати й малювати — були страчені роки. Але він не заломився. Повернувши з заслання працював як поет, даючи вікопомні речі, а як мистець — ґравюри, акварелі й інше. В р. 1860 Академія надала йому звання „академіка по ґравюрі на міді", а за аквафорти дістав почесне прізвище „російський Рембрандт"

Велика спадщина Шевченка, як поета — геніяльні твори Великого Кобзаря, як також його мистецька спадщина — близько одної тисячі олійних образів, рисунків, акварель і ґравюр, — одно і друге є надлюдською майстерністю, становить нашу довічну гордість.

М. Дмитренко, сам мистець-маляр, найбільшу увагу присвятив малярству. Але разом із тим палкими словами він підкреслив поетичну діяльність Шевченка, що нею в першу чергу закріпилась слава його геніяльности, слава найбільшого українського поета.

Відчинив Академію гол. митр. УККА, ред. М. Бажанський, а закрив її — після відспівання національного гимну — інж. В. Тустанівський, голова УККА півн.-сх. Дітройту. Сцену, на якій був поміщений великий образ Шевченка роботи мист. Дмитренка, оформила п. С. Филипів. Громадяни, числом 700 осіб, заповнили залю Нар. Дому досить щільно.

В. Н-вич

● **У квітні в Єгипті** впродовж квітня святкують — ягнят. Їх водять від дому до дому, хваляться ними та — вбивають і тричі денно харчуються тільки ягниною. У понеділок 12 квітня різники в Каїро продали коло 500 тони ягнини, у перший день того „овечого тижня". 70-80-фунтове ягня (вівця) коштує 27-37 дол.: часто бідніші родини купують його наспілку. Жінки покидають чоловіків, або — буває — вбивають їх, як що чоловік не забезпечить хатньої кухні ягниною на тиждень.

● **В Югославії звільнено** з арешту професора-письменника Міхайла Міхайлова, арештованого за написання статті у журналі „Дело", де він стверджував, що кацети влаштовано в СССР скорше, аніж в гітлерівській Німеччині. Звільнено також з-під арешту редактора того журналу Мілосава Мірковіча, але обидва будуть ще відповідати перед судом за „внеславлення братньої соціялістичної країни".

Шевченківська Академія у Фініксі, Арізона

28 березня школа українознавства при укр. кат. парафії в Фініксі влаштувала перший діточий шевченківський Концерт. Програма була різноманітна, охоплювала гуртовий спів, деклямації, танки. Сценічний монтаж до поезій Т. Шевченка написав учитель школи інж. Яр. Смик, танки підучила пані Аня Терлюк.

О. парох М. Горошко постановив перевести мистецьку програму концерту тільки діточими силами, двомовно, щоб дати змогу дітям, ближче запізнатись з огненними поезіями Пророка та вияснити в них любов до далекої Країни, — походження їхніх батьків, — України.

В рефераті про Т. Шевченка о. парох М. Горошко з'ясував тяжкий життєвий шлях пророка під царським режимом. Рівнож звернувся до присутніх батьків щоб найбільше уваги присвятили вихованню дітей в любові до церкви, рідної мови та культури.

В мистецькій частині діти під проводом о. Горошка гуртом відспівали дві пісні до слів Шевченка: „Реве та стогне Дніпр широкий", та „Думи мої, думи мої лихо мені з вами". — Поезії Шевченка вміло деклямували: Аня і Надя Терлюк, Галя і Соня Попович. Юрко Помяк і Джанет Ферренті вправно відтанцювали „Козачок". — Група дівчат танцювала „Метелицю". Слід відмітити сольовий виступ в „Метелиці" учениці Наді Терлюк.

Найгарнішою сценкою монтажу були групові ритмічні вправи, котрі виконали гуртом діти під звуки пісні: „Як умру то поховайте мене на могилі". Приємно вражало, як діти звернені до портрету Пророка висловлювали вдячність Генієві за пророчі слова. В іншим ритмічнім русі звернені на схід зі зложеними руками молились за волю України і „козаки", вимахуючи шаблями, присягались „злою вражою кров'ю волю окропити".

Батьки щиро вдячні учителям школи п. Ярославові Стинові і пані Ані Терлюк за жертвенну працю у вихованню дітей, котрі вже 3 роки, постійно, день свого відпочинку переводять у школі, між дітьми.

Дмитро Владимір

Доповідь д-ра Василя Маркуся в Дітройті на актуальні теми

Український Студентський Клюб при Вейн університеті в Дітройті започаткував відзначування Крутянських Героїв організуванням і проголошенням дня 29-го січня ц. р. офіційно Українським Студентським Днем в цьому ж університеті. Крім президента університету цей День проголосив також посадник міста Дітройту Дж. Кевано. З відповідним докладом на університеті запрошено професора політичних наук Льойоля університету в Шикаґо, д-ра Василя Маркуся, а крім того відбулась виставка народнього мистецтва та видань про Україну получена з базаром та мистецьким вечором - концертом. Доповідь спонзорував також університетський Клюб для зовнішніх взаємин.

70 студентів українців і чужинців вислухали одногодинну доповідь, що була аналізою модерного українського націоналістичного руху. Доповідач привітав українських студентів з ініціятивою відзначити річницю бою під Крутами Українським Студентським Днем на Вейн Стейт Університеті. Він пригадав студентам, вже в Америці вихованим, що українські студенти були в авангарді національно-визвольного руху. Ідеї самостійности і повного унезалежнення України від сусідів знаходили завжди найживіший відгук серед студентства. Тому і теперішня студентська генерація повинна сприяти політичним цілям українського народу на батьківщині.

Доповідач говорив про ріст українського націоналізму й представив процес формування модерної української нації. Події 1917 - 1921 років визначили розвиток національного руху, який, не зважаючи на дуже невідрадні умовини, труднощі і перипетії під різними окупаціями, завжди прямував до повного національного та національного визволення і утворення незалежної демократичної і об'єднаноз української держави.

Доповідач присвятив багато уваги оцінці і характеристиці дуже складної ситуації років другої світової війни, в протинацистівський резистанс українського народу та боротьбу проти поновної окупації України після 1944 рку доповідач окреслив як вияв динамічного націоналізму в Україні і як чи не одинокий приклад довготриталого активного спротиву большевикам у Східній Европі по другій світовій війні.

Теперішній період національного руху в Україні доповідач схарактеризував як вияв скритого націоналізму, який часто прикриває форми і методи леґалізмом і спрямований на оборону основних цілей нації, культури, біологічного стану посідання, власних економічних і технічних здобутків. Цей пасивний спртив або ж леґальні форми національно - визвольного руху скривають в собі потенційні зародки динамічного руху. В цьому сенсі український націоналізм залишається Ахілевою п'ятою совєтської імперії.

Після доповіді студенти ставили ряд питань, які виявили глибоке і речеве зацікавлення українською проблематикою. Було приємно віднотувати участь п-і Марусі Бек, яка промовляла і дала чудовий приклад молодшим людям, як можна пов'язувати громадські обов'язки американського політичного діяча із зобов'язаннями супроти українського народу.

Того самого вечора заходами Дискусійного Клюбу при „Самопомочі" в Дітройті відбулася в залі Українсько - Американського Осередку доповідь д-ра В. Маркуся на тему: „До сучасних ферментів в українському суспільному житті".

Доповідач порушив у своїй доповіді три комплекси справ, які тепер є найбільш актуальні серед нашої громади і які за „Свободою" „розбурхали наше суспільне плесо". Д-р В. Маркусь бачить радше позитив в заіснуванні цього „розбурханого плеса", що є доказом, що наша громада цікавиться своїми насущними справами і займає до них становище, навіть часто до контроверзійних справ.

Після доповіді розвинулася жива і цікава дискусія. Голос забирали В. Витвицький, Б. Лончина, В. Шкудор, О. Луцький, Е. Кульчицький, панна І. Кучер, п-і Д. Войчук, Р. Воробкевич, В. Колодчин, С. Феденко, п-і Юрків, Д. Строїч та інші.

На кінець голова Дискусійного Клюбу д-р С. Парфанович подякувала д-рові Маркусеві за доклад. Безпристрасна і ділова дискусія показала, що зібраний гурт активних громадян в Дітройті зрілий і готовий об'єктивно і спокійно розглядати всі, навіть найбільше дразливі питання нашої дійсности.

І. Я.

Два концерти Романа Рудницького

Молодий пяніст — Роман Рудницький, який щойно закінчив „Мастерклас" в консерваторії „Джуліярд" виступив в двох концертах 19-го і 27-го березня в залях консерваторії. —

Перший концерт був симфонічний. Оркестра учнів конс. серваторії під керівництвом диригента Джорджа Местіера виступила перед численною публікою з програмою, яку б відмовилася виконати будь-яка відома оркестра Америки. В першій частині — симфонія Гайдна, „Бурлеска" — Рихарда Штравса і в в ругій — „Картинки з виставки" Мусорґського в оркестровці Моріса Равеля. — Молодий диригент і молоді виконавці добре справилися з програмою; навіть складний твір Мусорґського прозвучав цілком добре, з належною динамікою і експресією.

Центром усієї програми була „Бурлеска" Р. Штравса, яка не дуже часто виконується в концертах через її надзвичайну трудність не тільки збоку техніки, а головне в розумінні „ансамблю" з окркестрою, і дуже капризних ритмів. Цей твір Рихард Штравс написав, коли йому був 21 рік, спеціяльно для знаменитого піяніста Ганса фон Бюлова. Але Бюлов сказав, що його виконати неможливо, бо майже кожна фраза вимагає зміни „позиції" руки. Скоро знайшовся другий піяніст Євген Дальбер, який блискуче виконав „Бурлеску" і вона була йому присвячена: — Я подав оцю історичну довідку для того, щоб читачі, які мали приємність чути „Бурлеску" у виконанні Романа Рудницького знал, на якому високому рівні мусить бути піяніст, щоб виконати цей твір так, як це зробив Роман Рудницький. . . Його гра є повна змісту і експресії вражає чистотою та блиском механіки і глибоким розумінням стилю виконуваного твору.

Піяніст мав великий успіх у численної публіки.

Другий концерт, 27-го березня — був дипломовий реситаль. Програма дуже цікава і трудна була побудована в традиційному історичному аспекті: від Баха до „сьогодні". В першій частині токката і фуґа Баха, соната Бетговена і модерна, надзвичайно інтересна і феноменально трудна соната сучасного бразилійського композитора Джинастера. Про Баха і Бетговена нема що говорити; ці твори широко відомі, і були виконані чітко, по мистецьки в належній манірі. Соната Джинастера написана в 1952 році. Вона має 4 частини, які яскраво контрастують між собою і музикою, і технічною фактурою, яка, як я вже зазначив вище, є надзвичайно трудна, оригінальна і часом цілком нова. Виконати такий твір може піяніст, який має в першу чергу феноменальну пам'ять; про техніку, звук (туше) і т. д. нема чого й говорити. Соната ця вимагає від піяніста максимального вміння володіти інструментом. Її динаміка часом переходить поза межі фортепіяну і звучить ніби оркестрово. Соната була виконана блискуче; це велика перемога молодого піяніста.

В другій частині були твори Дебюсі і Шопен. — Романтичні краси Шопена і імпресіоністичні „тонкощі" Дебюсі набули під пальцями Романа Рудницького певної поезії. На „біс" були виконані три твори: (якщо я не забув) твір Дебюсі, „Інтермеццо" Брамса і „Кампанелля" Ліста.

Молодий піяніст зробив великий інтелектуальний проґрес. Його гра набула прикмет артистичности.

Довгі оплески і великий успіх були нагородою піяністові за його талант і велику віддану роботу.

Побажаємо йому здоров'я і много сили для здобуття світової слави.

Проф. В. Грудин

„Тризуб" переміг 5:1 „Україну" з Торонта

Філядельфія, 18го квітня. — Футбольні змагання двох чільних українських дружин ЗДА і Канади, яким приглядалося понад 1 500 осіб, закінчилися виграною місцевого „Тризуба" вислідом 5 : 1. До половини вели господарі 2:0 із стрілів Яковини, в тому одного з карного. Після перерви „Тризуб" підвищив вислід на 4:0 воротами, що їх здобули Ферейра і Сото. „Україна" стрілила тоді одинокі ворота з карного, а кінцевий вислід устійнив знова Яковина, здобуваючи свої треті ворота дня.

В складі „Тризуба" виступили два нові, довго очікувані змагуни з Південної Америки. „Україна" прибула на ці товариські змагання у відмолодженому складі з п'яти юнаками, в тому і з молодим Скоценем, сином відомого футболіста Олександра Скоценя. Разом з дружиною торонтської „України" прибув до Філядельфії її тренер Олександер Скоцень та провідник Остап Стецьків. Молоді футболісти „України" здобули собі симпатії глядачів.

● **Італійський амбасадор у Москві** Федеріко Сенсі передав медалю совєтському астронавтові полковникові Юрієві Ґаґарінові, який був першим астронавтом у космосі. Цю медалю надала йому Італійська Асоціяція Астронавтів.

Список пожертв на Фонд Кардинала Йосифа Сліпого

Дохід з Академії в честь Кардинала у Ню Йорку: $700. Дохід з Академії в честь Кардинала у Нюарку — $324. По $250: д-р Євген Грабарчук — Натлі, д-р Богдан Олесницький, д-р Ярослава і д-р Дарія Миндюки — Нюарк; По $150: Андрій Гончарук — Ню Йорк, Іван Луків — Нюарк; Братство Дивізійників — Нюарк: $101.50; По $100: Б-тво Дивізійників — Ню Йорк, д-р Остап Варан — Ню Йорк, Н. Н. Джерзі Сиґі, д-р Юрій Бережницький — Філядельфія, д-р Ярослав Восвідка — Ню Йорк, д-р Степан Ворох — Нюарк, Ярослав Гайвас — Нюарк, Дам'ян і Дарія Горняткевичі — Нюарк, д-р Володимир Гук — Нюарк, проф. Іван Голембійовський — Ню Гейвен, проф. Мирон Завицький — Нюарк, д-р Мирон Зарицький — Ню Йорк, д-р Роман Кисілевський — Нюарк, д-р Василь Кіналь — Йонкерс, д-р Володимир Кліш — Філядельфія, д-р Мирон Кравчук — Ню Йорк, д-р Микола Кузьмович — Йонкерс, др Юрій Купшир — Ню Йорк, д-р Осип Любчак — Віговкен д. Юрій Малецький — Нюарк, д-р Маркіян Миґоцький — Пасейк, д-р Степан Ничай — Філядельфія, д-р Роман Осінчук — Ню Йорк, д-р Богдан Панчук — Нюарк, д-р Сеньковський — Філядельфія, д-р Юрій Стефанівський — Нюарк, д-р Марія Стець — Ню Йорк, д-р Олександер Сушків — Ню Йорк, д-р Степанія і Осип Федоруки — Ню Йорк, д-р Василь Федорців — Форест Гіллс, д-р Борис Филипчак — Пасейк, д-р Анна Харкава — Нюарк, д-р Богдан Шебунчак — Блумфілд, д-р Тарас Шеґедин — Нюарк, д-р Адам Якимів — Пасейк. По $50: д-р Богдан Бабій — Овкленд, д-р Зиновій Гіль — Трентон, д-р Микола Крижанівський — Ню Йорк, Василь і Наталія Качмар — Нюарк, д-р Михайло Логаза — Сиракюзи, п-і Стефанія Луків — Нюарк, д-р Лідія Ляшевич — Нюарк, д-р Андрій Макарушка — Бруклин, п. Михайло Миськів — Нюарк, пп. Анна й Павло Петрівські — Нюарк, нотар Олександер Смаль — Нюарк, д-р Григорій Явний — Джерзі Сити. По $30: пп. Березяки — Нюарк. По $25: д-р Михайло Гой — Нюарк, д-р Володимир Копач — Ню Йорк, п. Кость Ліщинський, д-р Роман Ричок — Нюарк, мґр Василь Сенежак — Нюарк; По $20: дир. Василь Кузик — Нюарк, радн. Михайло і Софія Гарасевичі — Нюарк, мґр Ілля Городецький — Сиракюз, д-р М. Мицьковський.

Прохаємо присилати далі пожертви на Фонд Кардинала Йосифа Сліпого на адресу „Самопомочі" в Ню Йорку, ч. конта 84. Ця адреса є така:

Selfreliance Federal Credit Union (N.Y.)
98 Second Avenue
New York, N.Y. 10003

Крайовий Комітет зо створення Київсько - Галицького Патріярхату у ЗДА

Вісті з Ріджайни

(б. к.) В міських скупченнях Східньої, Центральної і Західньої Канади, де живе більше число українців, існують товариства, що прийняли назву Клюбу Українських Професіоналістів і Промисловців. Такий клюб існує від 5 років у Ріджайні, столиці Саскачевану. Із скромних початків він розвинувся в установу, яка проявляє себе в суспільно-громадському житті.

Перед клюбом є можливості, бо в Ріджайні працює понад 100 професіоналістів українського роду. Покищо клюб об'єднує 50 осіб (члени і прихильники), більшість з них уроджені в Канаді. До розвою клюбу причинилися багато старання попередніх управ. Головами клюбу за останніх чотири роки були: Василь Ліска, інж. Зенон Васараб, Юрко Процюк, Мих. Гоменюк. До Управи клюбу на 1964-65 рік вибрано: д-р Петро Воробій — голова; д-р Богдан Казимира — 1-ий заступник; адв. Юрко Ткач — 2-ий заступник; інж. Павло Козицький — секретар-скарбник. Членами Управи є д-р Данило Корпусь, Франко Солджонки і Василь Чиж.

Щомісяця члени сходяться на сходини, получені з вечерею, під час яких є доповідь.

Одного вечора відбулася дискусія на тему „Як розуміло завдання канадського українця", в якій взяв участь панель з 4 осіб. Клюб має свого представника у місцевому Відділі КУК. Управа виклала свою справу, що стоїть на становищі до двомовности і двокультурности в окремому письмі, що його передано Королівській Комісії. Крім цього, кожного року відбувається зимою традиційна „Маланка", яка стягає українське громадянство Ріджайни і околиці. Цього року, під час „Маланки", вручено 4 учням середніх шкіл стипендію за найкращі успіхи в українській мові.

Березень присв'ячений роковинам Т. Шевченка. З цієї нагоди відбулися в п'ятницю 19 березня ц. р. в год. 8 вечора в готелі „Саскачеван" святочні сходини. На них прибуло 67 осіб, члени зі своїми жінками, бо в березні теж роковини заснування клюбу.

На головного промовця запрошено Д. Смайта декана Відділу Д. Смайта, декана Відділу Соціяльних Наук університету Ріджайни, на руки якого д-р П. Воробій передав в імені клюбу 38 книжок про Україну для бібліотеки місцевого університету.

Програма вечора почалася словом голови клюбу. Традиційний торт із 5 горіючими свічками поділив Мих. Гоменюк під гримке „Многая Літа", що його відспівали зібрані.

Слово-пеан у честь присутніх на залі жінок незвичайно вміло виголосив д-р мед. Олекса Василенко. Юрко Процюк зібрав найважливіші дати із діяльности Т. Шевченка і прочитав по англійська „Заповіт", а інж. З. Васараб „Псалом" по українськи. Далі, д-р Б. Казимира вказав на критерії, які лягли в основу вибору цих 38 довідкових книжок. Управа клюбу була порішила видати на ту ціль одноразово 300 дол.

Слід згадати, що передану колекцію збільшили теж книжки пожертвовані Б. Казимирою і О. Топольницьким. Ця передача — це початок ширшої акції і можна надіятися, що клюб у Ріджайні перебере патронат над доповнюванням українських книжок в місцевій університетській бібліотеці.

Довше слово мав проф. Д. Смайт, який склав подяку на руки голови клюбу за передані книжки і назвав цю колекцію показною. Далі він говорив про ролю університету як осередка у вирощуванні кадрів спеціялістів у поодиноких ділянках. У новому акад. році університет у Ріджайні начислюватиме 2.500 студентів. При університеті існують вже такі Відділи: соціяльних наук, мов, природничих наук, учительська семінарія і мистецтва (малярство, музика і балет). Незабаром відкриють Інтитут Дослідів Етнічних Груп у степових провінціях, де переводитимуть окремі студії із цієї ланки і збиратимуть бібліографію, що відноситься до цього питання. Це буде перший Інститут такого характеру в Канаді.

Відзначення 5-річчя існування Клюбу Українських Професіоналістів і Підприємців у Ріджайні переданням колекції довідкових книжок про Україну в англійській мові університетській бібліотеці слід розглядати як позитивний вклад української групи в місцеве життя.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

Сиракюзи в 15-ту річницю смерти ген.-хор. Т. Чупринки

Організації Українського Визвольного Фронту ООЧ СУ, СУМА і ТУСМ міста Сиракюз, Н. Й., 7-го березня відзначили Жалібною Академією 15-ту річницю геройської смерти головного командиста УПА генерал-хорунжого Тараса Чупринки — Романа Шухевича. Панахиди з цієї нагоди відправлено в обох українських церквах при зорганізованій участі молоді Пласт-у і СУМА в однострою та старшого громадянства.

В мистецькій частині виступав відомий чоловічий хор „Сурма" під керівництвом п. Зенона М'якого, виконуючи три пісні. З деклямаціями виступали пластовий новак Адріян Логуш, юнак СУМА Олесь Ковальчук та юначка СУМА Маруся Качмар. Пластова молодь виконала збірну рецитацію — „У п'ятнадцяту річницю".

Святкову доповідь виголосив проф. д-. Микола Ю. Богатюк. Він змалював революційний шлях генерала та його ролю в УПА. Доповідач з прикрістю ствердив, що значна частина української молоді та старшого громадянства останнім часом виказує нездорове розуміння зв'язків з Батьківщиною і цим віддалюється від принципів та ідей, що їх голосив сьогодні вже легендарний генерал, пригадуючи при тому вимоги, які до нас всіх ставить Воююча Україна.

Співом національного гимну закінчено жалібні Роковини. Позитивним явищем було те, що заля Укр. Народного Дому була виповнена молоддю і старшим громадянством.

М. К. Б.

СИНИ ОДНОЇ ЗЕМЛІ

Закінчення зі стор. 2-ої

кола, не побачив нікого. Але він знав, що за деревом стоїть людина, він відчував її погляд на всій своїй постаті не гірше від сонячного проміння, що тут, на горбі виявило всю свою силу. Щастя було в тому, що цим разом він ніс хлопцям не харчі, а теплі речі, які йому самому можуть придатися, коли прийдеться постояти тут довше.

Він знову оглянувся, тим разом призначаючи цей рух для Лапчака. Очі цієї людини були з ним, немов дотик.

Чернець розіп'яв свій плащ і розмотав светер, що його обкрутив довкола пояса. Розтягнув його на всю ширину, стріпав цей дар милосердної жінки о. Деркача „складати для тих, що менше мають, як ми самі", і тоді простягнув на снігу, що його втоптав ногами. Розмотав другий светер, що його хтось дістав від УНРРА, вояцький светер, що його вдягають через голову, і провів з ним ту саму церемонію. Його постать помітно стоншала. Його пройняв холод.

Вклякнув. Схиливши голову, тривав без руху, намагаючись відігнати з своїх думок людину, що тепер — він це відчував — уся обернулася в зір. Він міг закластися, що Лапчак, якщо це був він, не відчував тепер ні втоми, ні холоду, ні голоду. Він став ніби глядачем у театрі, що нетерпеливо слідкує за п'єсою, в якій грає тільки один актор. О. Гавота був лише кілька разів на аматорських виставах, що мали політичне забарвлення і моральну науку, але він не визнавався й не захоплювався такого роду мистецтвом. Він навіть не міг зрозуміти акторів, людей, що робили щось інше, як в житті, що ставали тим, чим у дійсності не були. Але тепер він сам добровільно перетворився в актора, постановивши виконати свою ролю до кінця, хоч і не уявляв, як саме цей кінець буде виглядати. Він був певний, що цю гру в моління йому простять є в ім'я її цілі. Єдине, що не дозволяло йому справді скупити думок, був страх, що коїться із хлопцями може вийти з кривки. Впевнені в тому, що взимку люди не навідуються в гори, а місцеві і приїжджі лещетарі переважно їдуть на Габель, вони могли зайти трохи задалеко і, пізнавши його, поспішити до нього. Ще інша небезпека була в тому, що це був один із тих днів, коли вони могли сподіватися постачання з табору.

Він поміг нагадав, що пісня „Стояв раз монастир" була для них сигналом, що хтось надходить з табору і довкола все безпечно. Якщ пісня мала їх остерегти — не було обговорено. Але тепер треба було її знайти, знайти якнайшвидше, доки не запізно.

Він підняв голову. І знову не було ні слова молитви, хоч увесь він був одним благанням допомогти щасливо донести хлопцям теплі речі або хоча б знайти якусь розв'язку, якийсь кінець тому. Голова починала тяжіти, втомлена ходою, напругою, якимсь новим сумнівом і незнаною досі лютю. Якщо не витримуватимуть вже його коліна, впаде на сніг хрестом, обличчям униз і лежатиме так доти, доки сам його переслідувач не втомиться і не зникне. Але він не був певний, чи так справді станеться.

Рантом над його головою відізвалася гірська чайка. Він поглянув, як вона зникала й маліла на синьому небозводі, і нова думка засяяла в його голові. Почав співати. Викинув з своїх грудей те, що перше підсунула услужна пам'ять, що відчував у своїй душі: „Плотію уснул єси Царю і Господи..." Чому „плотію"? Чому саме те, що зв'язане з весною, з квітами, з теплим повітрям?

Він не знав. Може тому, що це було зв'язане з Великою П'ятницею, зі смутком, з утратою. Голос ніссся горами і прилипав до узбіч, він тримав хлопців у кривці — чернець вірив у те, що вони так зрозуміли його спів, — а йому насував думки, що Цар Савааф, овіяний кадилом із ліліею, із зілля його землі, звеличаний поклонами, осяяний світлом воскових свічок — працею і плодами бідних рук — вшанований постом, немов справді заснув не тільки плотію, але й духом і відвернувся від однієї частинки землі, від одного клаптика її, його землі!

Чому він мусить клячати тут, немов покарана дитина, і дурити своєю вірою другу людину, що ховається за деревом, ладна, може, кинутися на нього, замість молитовно скласти руки і знести свої думки до Бога? Чому вони підозрівають в чомусь злому один одного, хоч може в обидвох добрі наміри і обидва, передусім, сини одної землі?

З діяльности УАЖДО в Ню Йорку

20 березня відбулися чергові загальні збори Української Американської Жіночої Допомогової Організації, Від. ім. О. Басараб в Ню Йорку, в приміщенні „Самопомочі".

Зборами вела Президія в складі: Д. Комаринська — голова, М. Фірчук — член, І. Білан — секретар. Зі звітів уступаючої Управи в часі головства п. І. Гашинської Відділ провів значну працю. Відділ с членом УКК, та членом Об'єднаного Комітету м. Ню Йорку. Тісно співпрацює з Т-вом Самопоміч, та є в постійному контакті з Централею УАЖДО. Крім участи в різних імпрезах разом з іншими організаціями, відзначає урочисто 12 лютого, день смерти сл. п. О. Басараб — патронки Відділу.

Багато уваги Відділ присвячує збірковій акції „Діти-Дітям" на терені Ню Йорку. По закінченні збірки займається центовим оподаткуванням. Відвідує хворих по шпиталях, а трьома займається постійно. Улаштовує чайні вечори з імпрезами, дохід призначений на допомогові цілі: видано $120 для умовохворого студента, $100 на допомогу МСХС в Мюнхені, $100 на пам'ятник Т. Шевченкові у Вашингтоні, $50 Осередок НТШ в Сарселі, $35 на купно візочка для спаралізованої жінки в Ню Йорку.

В своєму звіті уступаюча голова п. І. Гашинська подякувала членам Управи за тісну співпрацю та за добровільні датки до буфету на чайні вечори.

Намічено плян праці на наступний рік та вибрано нову Управу, до якої увійшли: Д. Степаняк — голова, М. Фірчук — містоголова, С. Бартко — секретар, Н. Хомут — касир, С. Ганущак — фінансова (збірки), І. Жовта — господарча, М. Подоляк — суспільна опіка, О. Нагірна — організаційна, Н. Гайдукевич, М. Ольхова, О. Олійник і С. Вітенко — члени ЦКонтроль? на Комісія: І Гашинська — голова, Д. Комаринська, І. Білан, Н. Ільницька і Д. Петрикевич.

По зборах усі членкині засіли до перекуски.

С. Бартко

● Британський прем'єр Гарольд Вільсон, який в минулому тижні нараджувався у Вашингтоні з президентом Джансоном й іншими членами Уряду, привіз був Президентові цікавий дарунок: дзвін з англійського рятункового корабля „Резолют", що його залога мусіла покинути в арктичній смузі в 1854 р. Той корабель віднайшли, врятували і повернули англійцям американці.

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу у Дітройті і околиці

— влаштовує —

в п'ятницю, суботу і неділю, 7, 8 і 9 травня 1965 року

в приміщенні

Української Мишиґенської Ліґи

при 6690 MICHIGAN AVENUE в ДІТРОЙТІ

СЕКРЕТАРСЬКО-ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КУРС

З ТАКОЮ ПРОГРАМОЮ:

ОРГАНІЗАТОРСЬКИЙ ВИШКІЛ:	СЕКРЕТАРСЬКИЙ ВИШКІЛ:
1. Кваліфікації і обов'язки організатора УНСоюзу;	1. Оформлення членів;
2. Як здобувати членів (Психологія забезпеченевої акції);	2. Обслуга членів;
3. Організація членської кампанії (Техніка забезпеченевої акції);	3. Ведення книг і розрахунків Відділу;
4. Наш „товар": роди забезпечення в УНСоюзі та їх добір;	4. Виплати членам;
5. Національна роля УНСоюзу в минулому і сучасному.	5. Обов'язки секретаря у відношенні до членів.

ПАНЕЛІ: 1. Національний момент в організуванні членів;
2. Господарський момент в організуванні членів;
3. Громадська і харитативна діяльність Відділу.

ДОПОВІДАЧІ:

Ярослав ПАДОХ — головний секретар УНС
Володимир СОХАН — асистент головного секретаря УНС
Володимир ГІРНЯК — обласний організатор УНС

До участи в курсі зобов'язані Предсідники, Секретарі, Касири і Організатори Відділів Округи; а також запрошені інші Відділові урядовці і всі члени, які бажають працювати активно для Українського Народного Союзу.

ПОЧАТОК курсу в П'ЯТНИЦЮ, 7-го ТРАВНЯ о год. 7-ій вечора.

В СУБОТУ ВЕЧОРОМ вудбудеться

ГОСТИНА

в часі якої відбудеться

РОЗДАЧА ЮВІЛЕЙНИХ СОЮЗОВИХ ВІДЗНАК

заслуженим членам-організаторам та спільна знимка учасників курсу. Для замісцевих курсантів буде забезпечене приміщення.

Зголошення участи в курсі слід висилати не пізніше 1-го травня ц. р. на адресу:
Ярослав Базюк, 6426 Penrod, Detroit, Mich. або телеф. на ч. 271-2919

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ

Ярослав БАЗЮК, голова — Андрій ТРИШ, секретар

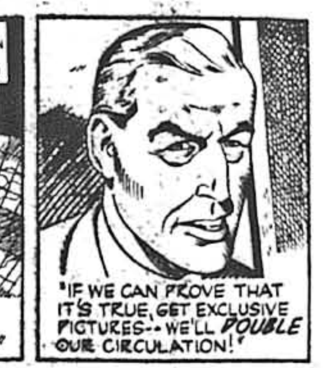
ТАРЗАН, ч. 5421 Сенсаційна новина!

Клайд Фіппс, видавець магазину „Легенда Джунглів", схвильовано розмовляв із своїм спільником на ім'я Дон Рід.

— Ось є можливість дати сенсаційну історію із самого серця Африки!

— Коли б ми могли доказати її правдивість і дістати ці виняткові ілюстрації... Ми могли б подвоїти наклад!